

Analiza i interpretacja dzieła sztuki

Dzieło sztuki – wytwór artystyczny, charakteryzujący się wysokimi walorami estetycznymi.

Analiza – FORMA – badanie zewnętrznych, odbieranych zmysłami cech obrazu.

1. **Autor** dzieła, **tytuł** dzieła, **czas** powstania, format – wymiary.
2. **Forma płaszczyzny obrazu** - kształt – prostokąt – usytuowany horyzontalnie (poziomo) lub wertykalnie (pionowo), kwadrat, koło- tondo. Kształty geometryczne, organiczne, przedstawiające (figuralne). Plamy barwne. Podłoże – płótno, papier, drewno, szkło, tkanina. Technika wykonania, np. olej na płótnie, akwarela na papierze, tempera na sklejce, grafika, ryt, relief, płaskorzeźba, kolaż, szkic węglem.
3. **Miejsce**, gdzie znajduje się oryginał.
4. **Tematyka dzieła**: np. scena rodzajowa, batalistyczna, mitologiczna, religijna, martwa natura, portret, pejzaż (obraz marynistyczny, weduta), problematyka społeczna – bieda itd.), zarys literacki bądź historyczny tematu, określenie stylu w sztuce, treść ideowa, bogata symbolika (rozwińnięcie całości w części interpretacyjnej).
5. Analiza formalna – konstrukcja dzieła:
  - a). **plany** – pierwszy, drugi ... (jednoplanowa/wieloplanowa)
  - b). **kompozycja** – układ kolorów i kształtów na płaszczyźnie obrazu otwarta/zamknięta, obraz symetryczny/asymetryczny, ciężar obrazu zrównoważony, może spoczywać na jednej ze stron, kompozycja może być oparta na skosach/kompozycja przekątniowa, dynamiczna, oparta na diagonalach i łukach, rytmiczna, elementy się powtarzają, harmonijna, horyzontalna – akcentująca kierunki poziome zrównoważona, statyczna/dynamiczna, wielofigurowa/jednopostaciowa
  - c). **perspektywa** – rzędowa/pasowa (dalsze obiekty wyżej), kulisowa – zasłanianie obiektów, hierarchiczna – coraz większe postacie, centralna – (zbieżna, linearna, geometryczna)- jej odmianami czołowa, żabia, ukośna. Z lotu ptaka - powietrzna – zamazane etapami kontury obiektów, perspektywa malarska – rozmazywanie barw)

środki artystyczne (kompozycja, kreska, kolor, plama:

  - d). **światłocień** – delikatny, subtelny, silny modelunek światłocieniowy, światło rozproszone/ skupione, płaszczyznowość/ głębia, jest/nie ma, sfumato
  - e). **światło** – naturalne/sztuczne, światło może być podporządkowane barwie, w centrum, po bokach może być więcej światła, jednokierunkowe, wielokierunkowe, przymglone, intensywne, rozproszone, skupione na czymś

f). kolorystyka – barwy ciepłe/zimne, jasne/ciemne, delikatne, neutralne, jaskrawe, stonowane, pastelowe, zharmonizowane, brunatne, przewaga kolorów: żółcienie, czerwienie, zielenie, dominujące, dominanta kolorystyczna, zaakcentowanie barwą... czegoś ważnego, czyste/złamane, kontrastujące, abstrakcyjne, plama barwna

g). linia – prosta, falista, mocna, miękka, konturowa

h). faktura – sposób kształtowania dzieła przez artystę – powierzchnia może być gładka/ szorstka (impastowa), matowa/ błyszcząca, wypukła, nakładana cienko, półprzezroczystymi warstwami farby (laserunek).

i). ekspresja – mała/ duża, gestykulacja jest/ nie ma, wrażenie harmonii, napięcia, nośnikiem ekspresji na obrazie może być barwa, tematyka, faktura, obraz dynamiczny / statyczny, nasycenie np. erotyzmem

Interpretacja – TREŚĆ

Rekonstruowanie znaczeń przekazywanych przez zewnętrzne cechy dzieła.

Klucz interpretacyjny – wiąże się ze strukturą obrazu bądź wynika z kontekstu, np. z biografii artysty, albo czasu, w którym dzieło powstało; może nim być tytuł, wskazujący wprost na odczytanie treści dzieła.

Refleksja – rozmyślania na temat jego nastroju oraz skojarzeń i odczuć nim spowodowanych, kontemplacja.

Konwencja – przyjęty przez twórcę zespół cech charakterystycznych dzieła (np. realistyczna, ekspresyjna, abstrakcyjna, symboliczna, figuralna).

Temat – jaką scenę przedstawia dzieło, jakiej problematyki dotyczy?

Tytuł – czy adekwatny do form przedstawionych na obrazie, czy podpowiada sposób patrzenia na dzieło czy raczej komplikuje rozumienie obrazu

Po analizie przechodzi się do interpretacji dzieła, przedstawienie jego tematyki, (biblijna, religijna, scena rodzajowa), potem konwencję dzieła (realistyczną, symboliczną, abstrakcyjną, figuralną).

Następnie analizuje się tytuł obrazu (czy pasuje do przedstawienia na obrazie czy utrudnia zrozumienie dzieła).

Kolejnym etapem będzie odgadnięcie kontekstu dzieła poprzez refleksję i atmosferę – należy trafnie odczytać znaczenie symboli, przedmiotów, przenośni na obrazie.

Interpretacja może odbywać się wg podanego wyżej schematu analizy, przy jednoczesnym dopisywaniu znaczeń, np. dlaczego w taki sposób zostały kolory rozmieszczone, dlaczego w taki sposób zostały zakomponowane postaci.

Wnioski końcowe

Dzieło prezentuje środki typowe dla danej epoki, kierunku...

Opracowała: Lidia Bochan